

Bilag 4 Integrerede institutioner, fritidshjem og KKFO

Dette notat ligger i forlængelse af bilag 4 til indstilling om strukturløsning på skole- og institutionsområdet af 20. juni 2007 (J.nr. 200741501). Der gives en kort beskrivelse af de tre typer af fritidsordninger, der findes i Københavns Kommune i dag. Notatet præsenterer lovgivning, pædagogiske argumenter, strukturelle forudsætninger og økonomiske nøgletal for de tre typer af ordninger. I forhold til sidste år udvides notatet med afsnit om gældende regler for oprettelse af KKFO'er og potentiale for oprettelse af KKFO'er. Ydermere er der en beregning af det økonomiske potentiale ved ændring af fritidshjem til KKFO/SFO tilknyttet en øget forældrebetalingstakst.

Københavns Kommunes pasningstilbud til børn i grundskolealderen omfatter fritidshjem, KKFO og integrerede børnehave-/fritidshjemsinstitutioner.

Lovgivning

Kommunalbestyrelsen har forsyningsforpligtigelsen af fritidshjemspladser til børn fra skolealderen. Forsyningsforpligtelsen dækker børn med bopæl i kommunen. Udbuddet skal ses i sammenhæng med antallet af pasningsordninger efter anden lovgivning(SFO).

Der kendes i dag tre typer af fritidsordninger for børn i skolealderen i Københavns Kommune:

- Fritidshjem
- Integrerede institutioner
- SFO/KKFO

Fritidshjem og Integrerede institutioner

Fritidshjem og Integrerede institutioner reguleres af **Dagtilbudsloven**. Det betyder at forældrebetalingen højst må udgøre 30 % af de budgetterede driftsudgifter. Tilsynet mv. varetages af en selvvalgt forældrebestyrelse. Fritidshjem og Integrerede institutioner er kommunale eller selvejende. De selvejende har driftsoverenskomst med kommunen, der kan opsiges med ni måneders varsel.

SFO

SFO reguleres af **Folkeskoleloven**. Det er kommunalbestyrelsen, der beslutter at der oprettes SFO i tilknytning til en skole. Der er intet loft over forældrebetalingen for SFO'ere. Det er skolens leder, der har det administrative og pædagogiske ansvar for SFO'en, og skolebestyrelsen der har tilsynet mv. Kun forældre til børn på den enkelte skole har valget til skolebestyrelsen. SFO'en bør være placeret i tilknytning til skolen, men kan være placeret andet sted i skolens distrikt. SFO'en kan optage børn fra andre distrikter. Det fremgår af vejledningen til folkeskoleloven, at en SFO som udgangspunkt bør være placeret i lokaler på skolen eller i tilknytning til denne. Hvis der ikke er plads i skolens bygninger eller i lokaler i dennes umiddelbare nærhed, kan en SFO dog placeres i lokaler andetsteds inden for skolens distrikt.

KKFO

I forhold til ovenstående lovgivning vedr. SFO'er, har Borgerrepræsentationen d. 3. december 2003 vedtaget særskilte regler for SFO i Københavns Kommune (KKFO). Disse er beskrevet i næste afsnit.

	Loft over forældrebetaling	Bestyrelse	Ejerforhold	Optagelseskriterier
Fritidshjem	max. 30 %	Selvvalgt forældrebestyrelse	Selvejende eller kommunalt	Alle børn kan optages
Integr. Inst.	max. 30 %	Selvvalgt forældrebestyrelse	Selvejende eller kommunalt	Alle børn kan optages
SFO	Intet loft	Skolebestyrelsen	Kommunale	Alle børn kan optages
KKFO(i dag)	max. 30 %	Skolebestyrelsen	Kommunale	Forudsætter at barnet er indskrevet på skolen

Politisk vedtagne regler for SFO'er i Københavns Kommune (KKFO)

Borgerrepræsentationen har på mødet den 11. december 2003 vedtaget følgende regler for oprettelse af KKFO'er:

- Eksisterende fritidshjem fastholder deres nuværende status medmindre det enkelte fritidshjem selv ønsker en omlægning til KKFO
- En frivillig omlægning til KKFO sker for en prøveperiode på 3 år
- Nye fritidshjem, der bygningsmæssigt er integreret i skolen, oprettes som KKFO eller fritidshjem efter en konkret vurdering
- Nye fritidsinstitutioner, som ikke er integreret i skolen, oprettes som kommunale eller selvejende fritidsinstitutioner.

Derudover fastlægger styrelsesvedtægten for folkeskoler i Københavns Kommune at:

- Budgettet til KKFO'ens virksomhed svarer til budgettet for fritidshjem efter serviceloven.
- Forældrebetalingens størrelse følger Københavns Kommunes takst for ophold i fritidshjem efter serviceloven.
- Optagelsen i KKFO'en forudsætter, at barnet er indskrevet på skolen
- KKFO'en skal have sin egen base på skolen, som så vidt muligt skal placeres i eller i umiddelbar nærhed af indskolingsområdet.
- KKFO'en får udmeldt en personalenormering, der svarer til fritidshjem efter Serviceloven.

Hvis BUU beslutter, at der skal omlægges fritidsinstitutioner til KKFOer, kan det være nødvendigt at nogle af disse regler ophæves.

Rammerne for omlægning af fritidshjem til KKFO

Mulighederne for at omlægge fritidshjem til KKFO påvirkes i Københavns Kommune af en række væsentlige strukturelle faktorer:

1. En stor andel af fritidsinstitutionerne i kommunen er selvejende. En omlægning af fritidshjem til KKFOer kræver for de selvejende institutioners vedkommende opsigelse af driftsoverenskomsten og kommunalisering. Det gøres opmærksom på, at det ikke i alle tilfælde er Københavns Kommune, som ejer de selvejende institutioners lokaler, og at der ikke er nogen garanti for, at kommunen efterfølgende kan råde over lokalerne.

2. Københavns Kommune har et større antal integrerede fritidshjem (som har enten vuggestue, børnehave eller klubpladser). Institutionerne med 0-6 års del kan ikke omlægges til KKFOer, hvis 0-6 årssdelen skal bevares, og det kan ikke anbefales at lukke eller omlægge denne, da der p.t. mangler 11 daginstitutioner i kommunen i 2008 og 2009, hvis pasningsgarantien skal kunne overholdes inden for det politisk vedtagne servicemål om plads inden for 4 kilometre fra barnets bopæl. Institutionerne med klubdel kan kun omlægges til KKFO for så vidt, at der kun er unge fra den tilknyttede skole, som anvender klubtilbuddet.
3. En lang række fritidshjem er placeret i en betydelig afstand fra skolen.
4. Såfremt alle fritidshjem skulle omlægges til KKFO vil forvaltningens fleksibilitet ift. pladsstyring blive begrænset, idet KKFOers skoletilknytning er permanent, mens selvstændige fritidshjem kan skifte skoletilknytning afhængigt af behovet. Dette sker i praksis jævnligt.
5. Ydermere vil etableringen af KKFO vanskeliggøre den praksis med tidlig indskrivning af børnehavebørn i fritidshjem, som forvaltningen i øjeblikket arbejder på at intensivere.

Med udgangspunkt i disse strukturelle faktorer har forvaltningen udarbejdet en liste over fritidshjem, som umiddelbart kan omlægges til KKFO (se bilag 4). Det er forvaltningens vurdering, at et forslag om omlægning af samtlige fritidshjem til KKFO ikke kan gennemføres i København pga. ovennævnte faktorer. Det samme gælder forslaget om øget forældrebetaling i KKFOer, idet forældre skulle betale forskellige takster for to indholdsmæssigt ens tilbud, hvis ikke samtlige fritidshjem kan omlægges til KKFO:

Det er forvaltningens vurdering, at en omfattende omlægning af fritidshjem til KKFOer vil vække modstand fra brugerne og fra personalet på fritidshjemmene. BUU igangsatte i februar 2008 den pædagogiske visionsdebat bl.a. for at få personalets input med ift. behandlingen af en ny fritidsstruktur, og for at sikre sig, at strukturbeslutninger også hviler på overvejelser om de pædagogiske visioner. Der fremgår ikke af visionsdebattens konklusioner om rammerne for samarbejde og samtænkning nogle pædagogiske årsager til at gennemføre en omlægning.

Pædagogiske fordele ved de forskellige typer fritidsordninger

Integrerede institutioner

I det de forskellige pladstyper er underlagt samme ledelse og forvaltningsenhed, muliggør dette bedre samarbejde og kommunikation internt mellem den integrerede institutions forskellige afdelinger. Derved har institutionen lettere ved at skabe helhed og sammenhæng i barnets tilværelse på institutionen. Ydermere vil barnet have lettere ved at stifte bekendtskab med børn fra andre aldersgrupper, samt lette overgangene mellem de forskellige pladstyper. Dette skaber tryghed for barnet. I KLK-rapporten peges der ydermere på, at der er mulighed for en mere hensigtsmæssig og fleksibel overgang mellem typen af pasning, hvis børnene er samlet i aldersintegrerede institutioner.

Fritidshjem

Samarbejdet med skolerne er formaliseret via samtænkning. En institution med en enkelt pladstype, vil give mulighed for, at hele personalegruppens erfaringsgrundlag og den bygningsmæssige indretning udelukkende kan målrettes mod den samme aldersgruppe. Ydermere vil det være muligt at samle flere børn fra de samme skoleklasser i de samme

fritidshjem.

KKFO

I lighed med den integrerede institution, kan KKFO'en udnytte fordelene ved den fælles forvaltningsenhed og fælles ledelse i forhold til samarbejdet med skolen. Desuden kan kommunens nuværende KKFO'er, der bygningsmæssigt er integreret med skolen, fysisk kunne understrege den fælles organisation og identitet, KKFO'en og skolen er tænkt som.

Ved at samle KKFO'ens og skolens administration, vil der kunne opnås en effektivisering.

Økonomiske nøgletal og estimering af besparelspotentiale

Økonomiske nøgletal for fritidshjem, KKFO'er og SFO'er.

Tabel 1	Fritidshjem		KKFO		SFO	
	< 70	> 70	< 70	> 70	< 70	> 70
Normering						
*Årlig Pladspris (løn til pæd.- og køkkenpers. samt øvrig drift)	33.914	33.914	33.914	33.914	33.914	33.914
Årlig Øvrig selvforvaltning ¹⁾	9.824	3.960	11.643	6.325	10.733	5.142
Årlig Faste udgifter ¹⁾	5.238	872	2.332	2.572	3.785	1.722
Årlig Grundbeløb ¹⁾	335.433	335.433	335.433	335.433	335.433	335.433
Månedlig forældrebetaling, egenbetaling ca. 30 % ²⁾	-1.190	-1.190	-1.190	-1.190	-1.388	-1.388
Noter						35 %

Noter

¹⁾ Beløbet er beregnet som et gennemsnit af 2 institutioner af samme størrelse, under (<) 70 og over (>) 70 børn

²⁾ Beløbet er omregnet ud fra den nuværende forældrebetaling kr. 1.190 svarende til 30 % til 35 % svarende til kr. 1.388

³⁾ Beløbene til fysiske kompensationer, energi og særlige bevillinger midlertidige er udeladt i beregningen pga. posternes forskellighed

Tabel 1 viser, at der ikke er forskel på pladsprisen for fritidshjem og SFO'er. En besparelse ved omlægning fra fritidshjem til SFO kan derved kun opnås ved, at der ikke er loft på forældrebetalingen for SFO'er og, at der vedtages en forøgelse af forældrebetalingen.

Der gøres opmærksom på, at der ved omlægning til KKFO skal regnes med en merudgift ift. lederløn. Derudover får alle skoler med KKFO 7,5 timer ugentlig i "sekretær ressource".

Forældrebetaling

Tabel 2 viser den månedlige indtægt ved en forældrebetaling på 30 %, og en gennemsnitlig belægning på 13.903 børn (2008-takster). Denne belægning svarer til den samlede belægning i samtlige kommunens fritidsinstitutioner med pladser til 6-9 årige i 2007.

Tabel 2

I august 2008 for KKFO/Fritidshjem:	Andel af børnene	% egenbetaling af prisen	Antal børn	Nuværende indtægt pr. barn ved 30 % forældrebetaling	Nuværende indtægt ved 30 % forældrebetaling

Andel børn, der hverken opnåede søskenderabat eller friplads	31,5 %	100,0 %	4.379	1190	5.211.540
Andel børn, der opnåede søskenderabat	25,0 %	50,0 %	3.476	595	2.068.071
Andel børn, der opnåede fuld friplads	10,1 %	0,0 %	1.404	0	0
Andel børn, der opnåede delvis friplads*	20,5 %	50,0 %	2.850	595	1.695.818
Andel børn, der både opnåede søskenderabat og delvis friplads*	12,9 %	75,0 %	1.793	892,5	1.600.687
I alt pr. måned	100 %		13.903		10.576.116

*Andel egenbetaling er udtryk for en gennemsnitsbetragtning

I 2008 har Børne- og Ungdomsforvaltningen således haft en gennemsnitlig månedlig indtægt på ca. 10,5 mio. grundet forældrebetalingen på 30 %.

I Tabel 3 er vist hvor meget denne indtægt vil stige ved forskellige procentsatser for forældrebetalingen. Det gøres opmærksom på at beregning tager udgangspunkt i at samtlige fritidsinstitutioner med pladser til 6-9 årige i realiteten kan omlægges til SFO.

Tabel 3

I august 2008 for KKFO/Fritidshjem:	Indtægt pr. barn ved 35 % egenbetaling	I alt indtægt ved 35 % forældrebetaling	Indtægt pr. barn ved 40 % egenbetaling	I alt indtægt ved 40 % forældrebetaling	Indtægt pr. barn ved 45 % egenbetaling	I alt indtægt ved 45 % forældrebetaling	Indtægt pr. barn ved 50 % egenbetaling	I alt indtægt ved 50 % forældrebetaling
Andel børn, der hverken opnåede søskenderabat eller friplads	1.388	6.080.115	1.587	6.948.719	1.785	7.817.309	1.983	8.685.899
Andel børn, der opnåede søskenderabat	694	2.412.744	793	2.757.428	893	3.102.107	992	3.446.785
Andel børn, der opnåede fuld friplads	0	0	0	0	0	0	0	0
Andel børn, der opnåede delvis friplads*	694	1.978.450	793	2.261.091	893	2.543.728	992	2.826.364
Andel børn, der både opnåede søskenderabat og delvis friplads*	1.041	1.867.464	1.190	2.134.250	1.339	2.401.031	1.488	2.667.812
I alt pr. måned		12.338.773		14.101.488		15.864.175		17.626.861

Den månedlige indtægt ved en forældrebetaling på 35 % vil altså stige til godt 12,3 millioner og helt op til 17,6 millioner ved en forældrebetaling på 50 %.

I tabel 4 sættes de forøgede indtægter i forholdt til den nuværende indtægt..

Tabel 4

Forældrebetalingstakst	Nuværende forældrebetaling 30 %	Forældrebetaling 35 %	Forældrebetaling 40 %	Forældrebetaling 45 %	Forældrebetaling 50 %
Forældrebetaling i kr. pr. barn	1.190	1.388	1.587	1.785	1.983
Samlet årlig indtægt (ved 13.903 pladser)	10.576.116	12.338.773	14.101.488	15.864.175	17.626.861
Samlet årlig besparelse i forhold til nuværende indtægt ved 30 % forældrebetaling (v. 13.903 pl.)	-	1.762.656	3.525.372	5.288.058	7.050.744

Det fremgår at der kan hentes en øget indtægt / besparelse på mellem 1,7 og 7,1 millioner månedligt ved omlægning af alle fritidsinstitutioner til SFO. Da der ikke er et maksimum på forældrebetalingen, vil den i princippet kunne øges yderligere